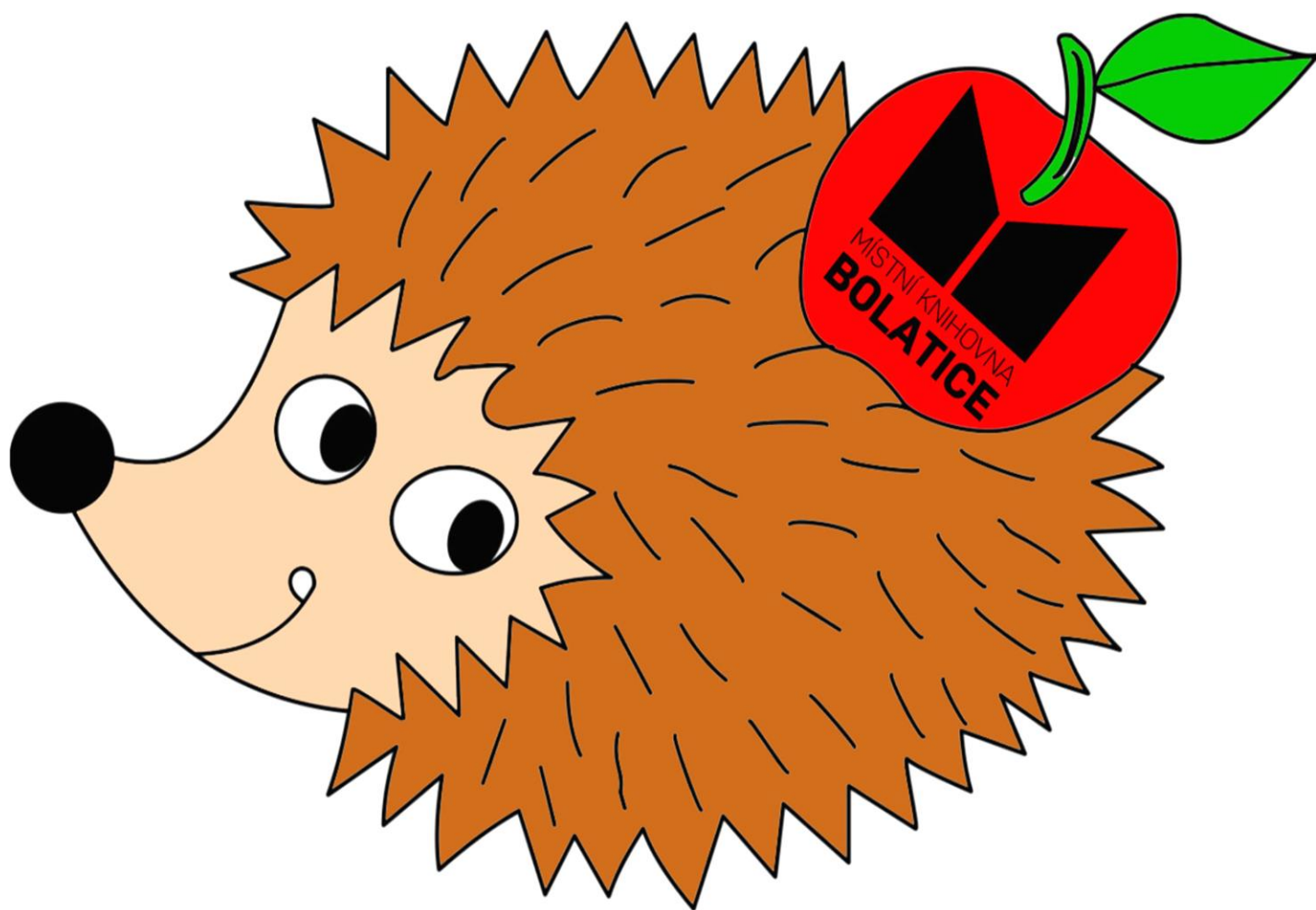

BAVNÍČEK

JEŽEČKA KNIŽNÍČKA

Jaro 2022

ČÍSLO 1

Opět zdravím všechny malé i velké zvědavce a knihomoly! ☺

Taky máš moc rád jaro? Sluníčko svítí, všechno kolem se zelená a voní! A hlavně, symbolem jara jsou Velikonoce! Tyto křesťanské svátky jdou ruku v ruce s pohanskými zvyky. Zajímá tě, jaké se praktikují u nás a jaké ve

světě? I to totiž najdeš uvnitř nového jarního čísla Bavníčku. Podíval jsem se na zoubek velikonočních tradicím například ve Velké Británii, Polsku, Chorvatsku nebo Rusku, a dohlédl jsem dokonce i za oceán do Spojených států amerických!

A co v Bavníčkově nesmí chybět? Samozřejmě mnoho zajímavých úkolů, křížovka, kvíz, přesmyčky, osmisměrka, hledání rozdílů nebo přesmyčka. A jsem zvědavý, jak si se všemi těmi rébusy poradíš. ☺

Můžeš se také naučit připravenou písničku a vyrobit si velikonoční ozdobu. Návod, jak na to najdeš uvnitř. ☺

Doufám, že při čtení mého časopisu se pobavíš a dozvíš se třeba i něco zajímavého. Radostné čtení

přeje

Váš

ježeček Knižníček

Velikonoce plné barev

Velikonoce se slaví na celém světě, a to v různých podobách. Avšak jedna věc je spojuje, pro Velikonoce je velmi charakteristická. Je malá, křehká a velice pestrá. Je symbolem plodnosti a znovuzrození. Na její tvorbu se používá několik výtvarných technik. A malá nápověda, stejně se jmenuje také město na západě Čech v okrese Sokolov. Uhádneš, co to je? Odpověď najdeš v tajence. Stačí do každého řádku napsat, co vidíš na obrázku. Posledním obrázkem je matematický tvar.

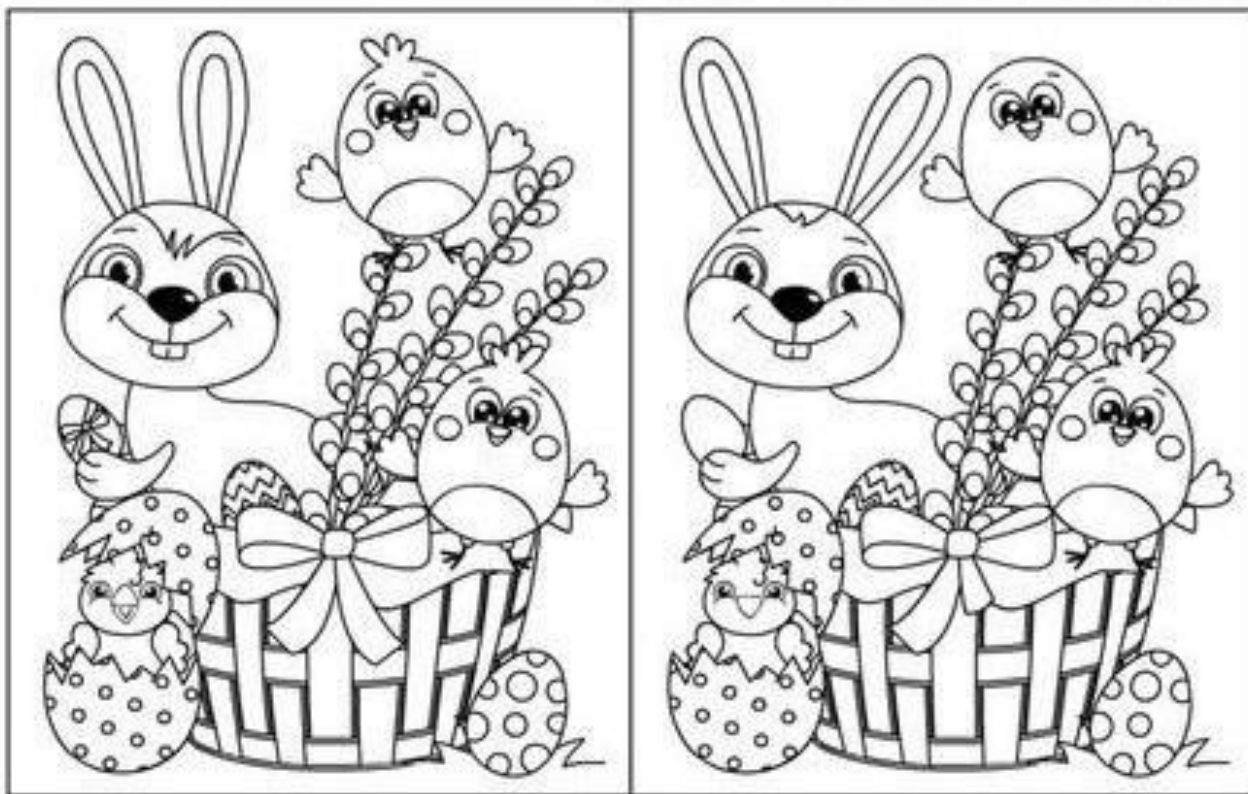
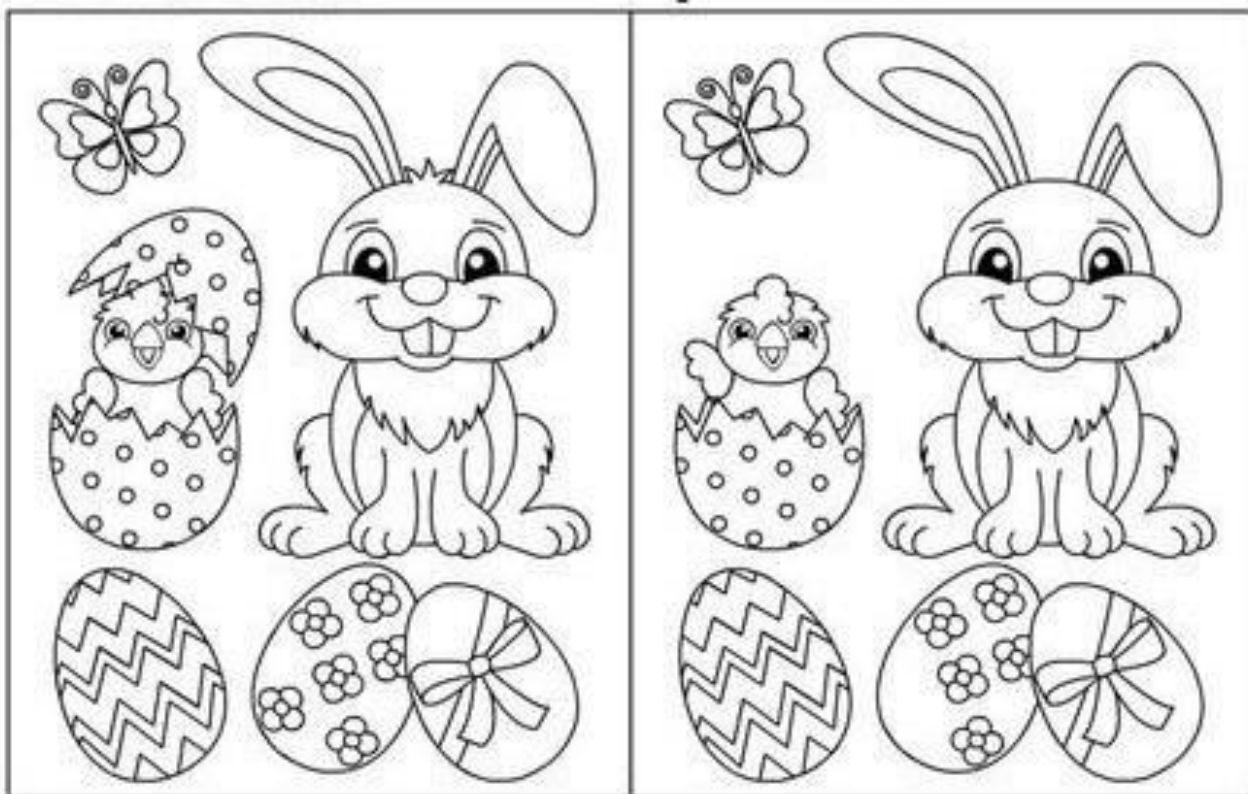
Vyluštěním tajenky zjistíš odpověď, nebo si potvrdíš svůj tip.

elipsa

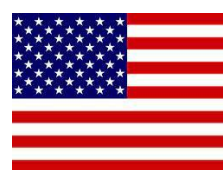
Správné odpovědi najdeš na zadní straně.

3

Najdi na horním obrázku pět rozdílů, na dolním obrázku deset rozdílů!

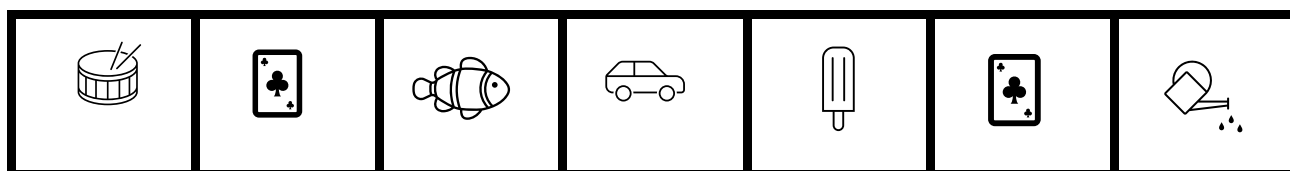
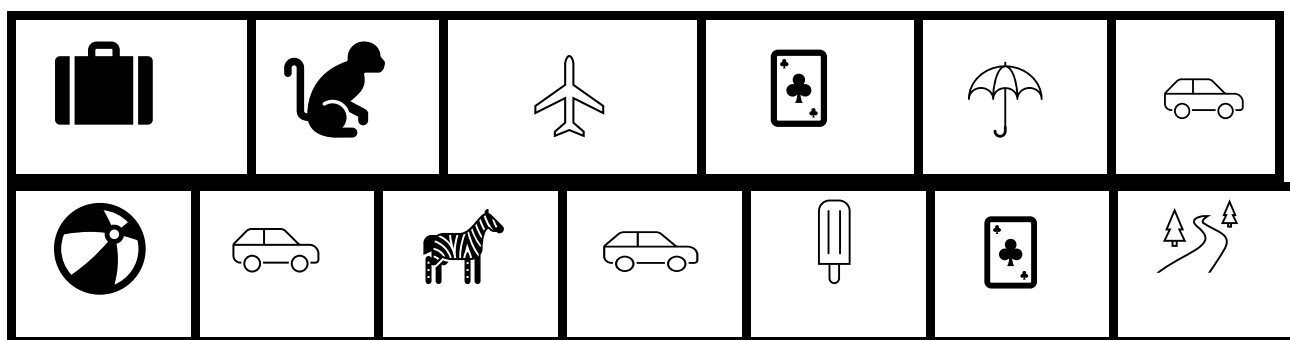

V řadě obrázků najdi ten, který zde nepatří a škrtni ho.

Správné odpovědi najdeš na zadní straně.

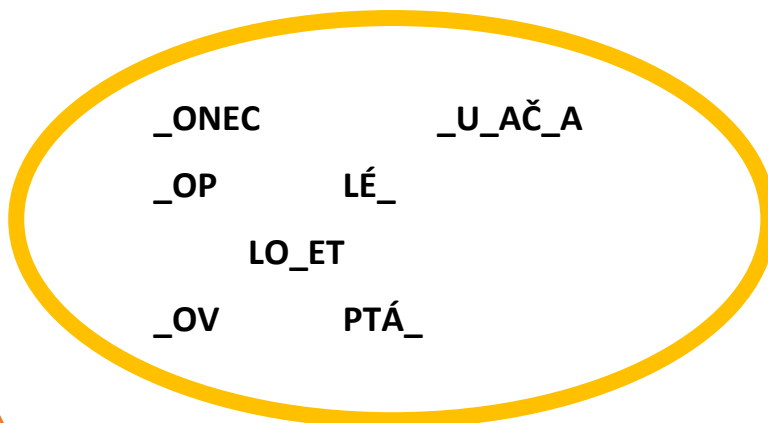
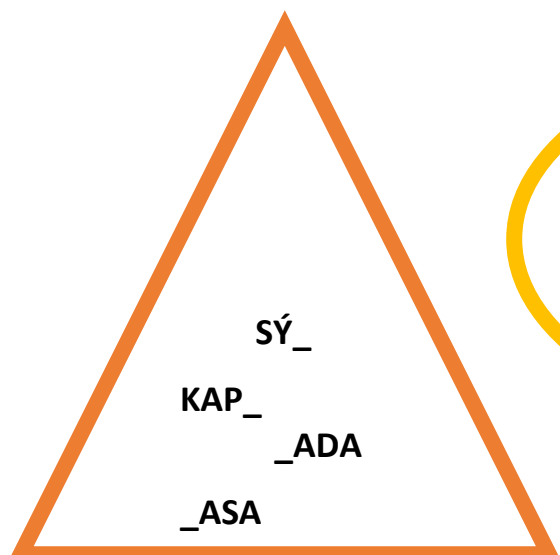
Napiš jen první písmenko z každého slova na obrázku.

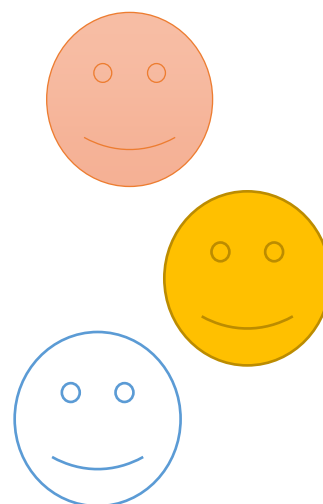
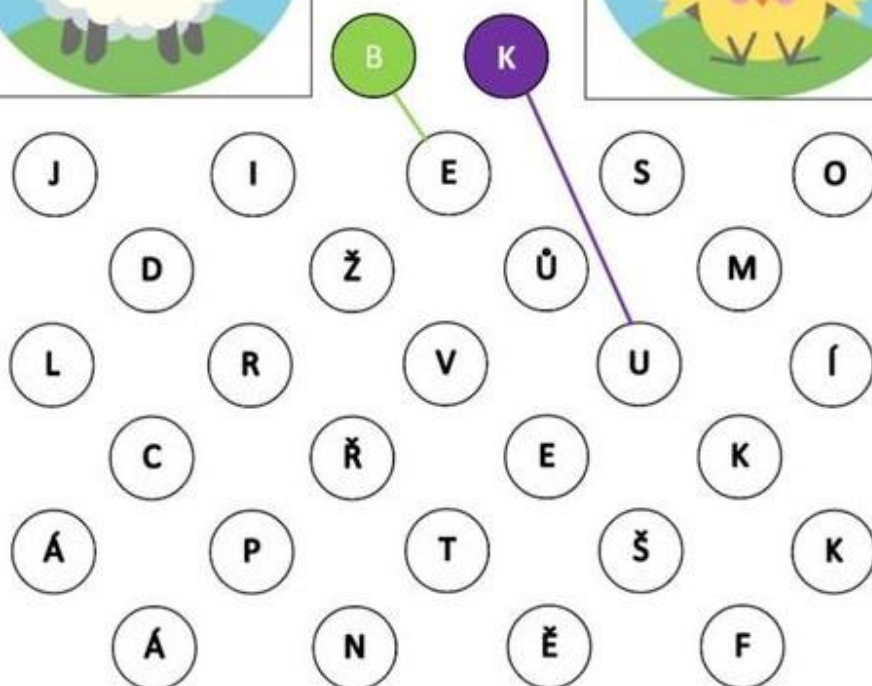
Správné odpovědi najdeš na zadní straně.

V každé skupině slov chybí jedno písmenko. Najdeš které?

Beránek a kuřátko. Zvířátka, která patří mezi symboly Velikonoc. Slož tato slova z korálek. Korálky se nám bohužel rozkutálely. Nejprve najdi všechny korálky, ze kterých utvoříš název zvířete, a vybarvi je barvou podle vzoru. Poté je navlékni na barevnou nitku. Postupuj od prvního písmenka k poslednímu.

Správné odpovědi najdeš na zadní straně.

Do přesmyček jsem zašifroval dny Svatého týdne Velikonoc neboli Pašijového týdne. Poznáš, jak se jednotlivým dnům říká?

V tento čas si křesťané připomínají poslední dny Ježíše Krista na Zemi, jeho smrt a následné vzkříšení. Název Pašijový týden vychází z biblických vyprávění sepsaných Ježíšovými apoštoly. Jde o takzvané pašije. Passio znamená v latině utrpení

Středa – někdy se tomu dni říká i sazometná a to proto, že se tento den vymetaly komíny od sazí. Tento den připomíná zrazení Ježíše Jidášem za 30 stříbrných a je s ním spojena lidová pověra, že pokud se ten den člověk bude mračit, zůstane mu to po celý rok.

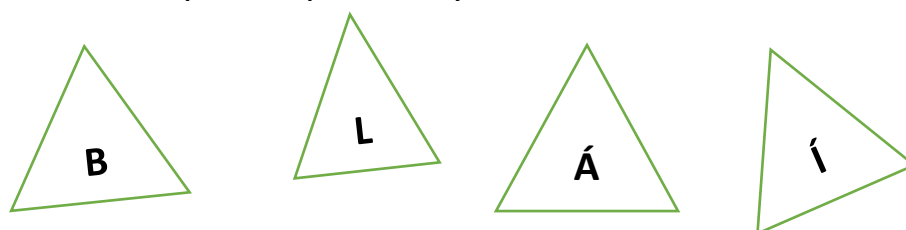
Čtvrtek – je připomínkou poslední večeře Ježíše. Jedla se jídla ze zelených surovin, například zelí, špenát nebo hrách. Ta měla zaručit zdraví na celý rok. Naposledy se v tento den rozezní zvony a varhany. Říká se, že zvony odletěly do Říma. Místo zvonů se používají řehtačky.

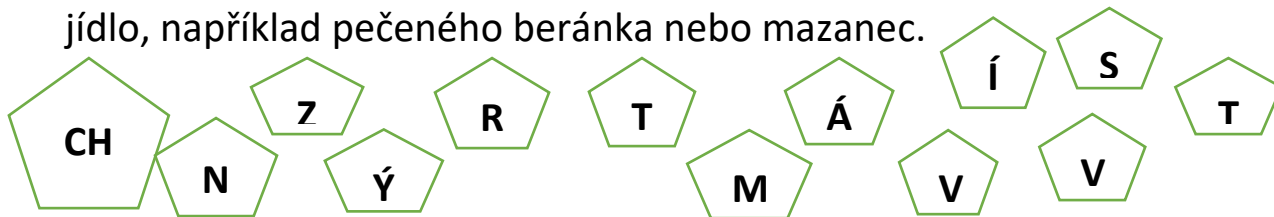
Pátek – v tento den byl Ježíš odsouzen, ukřižován a následně pohřben. Podle pověstí se otevíraly hory, které ukrývaly poklady, a nesmělo se nic půjčovat, aby to nepřineslo do domu smůlu. Lidé například také nesměli prát prádlo, protože se tak údajně namácelo v Kristově krvi.

Sobota – dostala název nejspíše kvůli novokřtěncům, kteří nosili bílá roucha, která jsou znakem čistoty. Tmu a ticho v kostele střídá světlo svící, zvonění a varhany. Končí půst, pečou se velikonočních beránci a mazance, pletou pomlázky.

Neděle – Boží hod velikonoční je největším křesťanským svátkem, kdy došlo ke Kristovu zmrtvýchvstání. Lidé si nechávali posvětit jídlo, například pečeného beránka nebo mazanec.

Pondělí – je tradičně spojeno s pomlázkou a koledováním. Chlapci se s pomlázkou vydávají koledovat a vyšlehat děvčata, při tom říkají velikonoční koledy či říkanky a děvčata jim za odměnu dávají malovaná vajíčka. Červená barva na kraslicích má speciální význam, značí barvu krve Ježíše Krista.

Správné odpovědi najdeš na zadní straně.

Velikonoce ve světě

1. USA (Spojené státy americké)

Hlavní oslavy Velikonoc v tomto státě připadají na neděli. V tento den se rodina schází o bohatě prostřeného stolu, kde nechybí pečená šunka, sladké brambory nebo jehněčí pečínka. Po dobrém jídle pak děti po celém domě i zahradě hledají ukrytá vajíčka. Podle tradice je zde schoval velikonoční zajíček. Domy zdobí bohatá velikonoční dekorace.

2. Německo

Děti vyrábějí slaměná hnízda, která jejich rodiče schovají doma nebo na zahradě. Velikonoční zajíček do nich nosí různobarevná vajíčka. Ráno na Velikonoční pondělí je děti hledají. Němci si také tyto svátky neumí představit bez kraslic, které jsou pestře malované a vyfoukané či uvařené natvrdo. Na některých místech jsou tyto dny spojené se sportem v podobě přenášení, házení, koulení či rozbíjení vajec. Mezi oblíbené disciplíny patří hození vejce do dálky nebo co nejvýš, ovšem nesmí se rozbít! Zvykem také bývá, že se majitel domu pokouší přehodit vejce přes střechu. Člen rodiny pak chytá na druhé straně. Hod má ochránit stavení před bleskem

3. Velká Británie (Anglie)

Rovněž v Anglii je hlavním symbolem Velikonoc zejména hledání vajíček. Jelikož zde není malování kraslic tak rozšířené, hledají se spíše vajíčka čokoládová. Svátky začínají Masopustním úterkem, který je známý jako palačinkový den. Svátky jsou věnované dětem. Pořádají se dětské slavnosti a večírky a ve školách se nosí velikonoční klobouky. K jídlu se podává jehněčí pečeně se sladkými bramborami a jarní zeleninou. Velikonočnímu „výprasku“ jsou zdejší dívky ušetřeny, protože Britům přijde tento zvyk moc násilný.

4. Polsko

Na Velikonoční pondělí chlapci mrskají děvčata vrbovou větvíčkou, polévají je vodou a voňavkou, což jim má zajistit zdravý a dlouhý život. Polsko je silně věřící země. Až 90 % obyvatel nechává své sváteční

pokrmu na Bílou neděli posvětit. Kromě klobásy a šunky se jí také chléb, sůl a hlavně křen jako symbol zdraví, ale také utrpení. Pečou se bábovky z kynutého těsta. Tradičním pokrmem je mazurek – plochý moučník s různými náplněmi.

5. Itálie

Italskou tradicí je karneval, který začíná už počátkem ledna a trvá až do Popeleční středy. Jeho součástí jsou pestré průvody, maškarády, tance a hudba. Důležitou součástí karnevalu jsou masky. Největší událostí je takzvaná smrt karnevalu. V Benátkách je například slaměné tělo Krále

karnevalu naplněno výbušnými

žabkami a o půlnoci je

spáleno na náměstí svatého

Marka. Děti dostávají

postavičku staré ženy, která

má sedm nohou, a

symbolizuje tak sedm týdnů

půstu. V polovině postavičku

rozpůlí, jednu polovinu zahodí a druhou si nechají do konce půstu.

Tradice a oslavy Velikonoc prožívají lidé v Itálii velice silně, pořádají

veliká procesí a modlí se. Za největší lahůdku je považováno

pečené jehněčí a velikonočním pokrmem jsou také preclíky.

Zkroucený tvar má symbolizovat založené ruce při modlitbě.

6. Maďarsko

V Maďarsku se ženy a dívky polévají vodou, aby byly plodné. Muži následně dívku postříkají parfémem a za odměnu dostanou vajíčko, koláč nebo alkohol. Ani v Maďarsku nechybí pečená masa a sladké kynuté buchty.

7. Norsko

V Norsku mají opravdu velmi zvláštní zvyky. Kromě malování vajíček je velkou tradicí řešení vražd. Všechny velké televizní stanice vysílají kriminální a detektivní příběhy. Ne jinak tomu je v novinách. Samozřejmě také vychází mnoho knih s touto tematikou. Dokonce i krabice od mléka jsou potištěny detektivními příběhy.

8. Řecko

Řekové barví velikonoční vajíčka jen načerveno. Tato barva symbolizuje ukřižování Ježíše Krista a jeho zmrtvýchvstání. V den pravoslavných Velikonoc si je vzájemně vyměňují a ťukají špičkami vajec o sebe. Komu se vajíčko nerozbije, může si něco přát a bude mít po celý rok štěstí.

9. Chorvatsko

Chorvatsko je katolicky založenou zemí a Velikonoce patří k nejdůležitějším náboženským svátkům v roce. Také v Chorvatsku jsou Velikonoce spojeny s půstem, návštěvou kostelů, mnohaletými tradicemi a nakonec i dobrým jídlem. Zvykem je zde také přitukávání si vajíčkem. Vyhrává ten, komu se skořápka nerozbije.

10. Irsko

Velký pátek je v Irsku posvátným dnem. Nesmí se zabíjet žádná zvířata, rybařit, pálit nebo opracovávat dřevo. Nikdo se nesmí stěhovat nebo začínat jakoukoliv práci. Vejce, která jsou v tento den nakladena, jsou označena křížem a každý by měl alespoň jedno takové vejce o Velikonocích sníst.

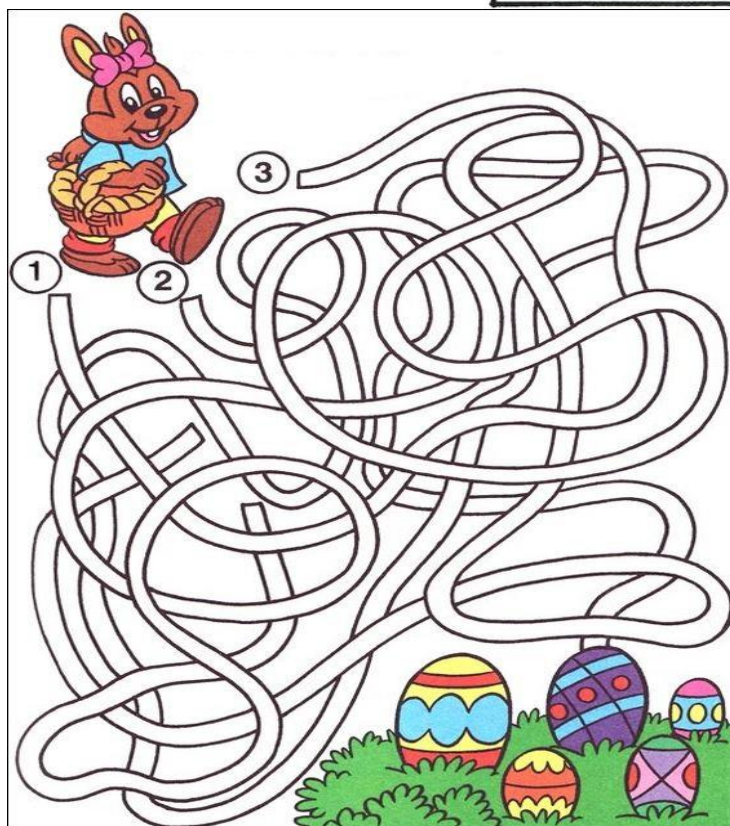
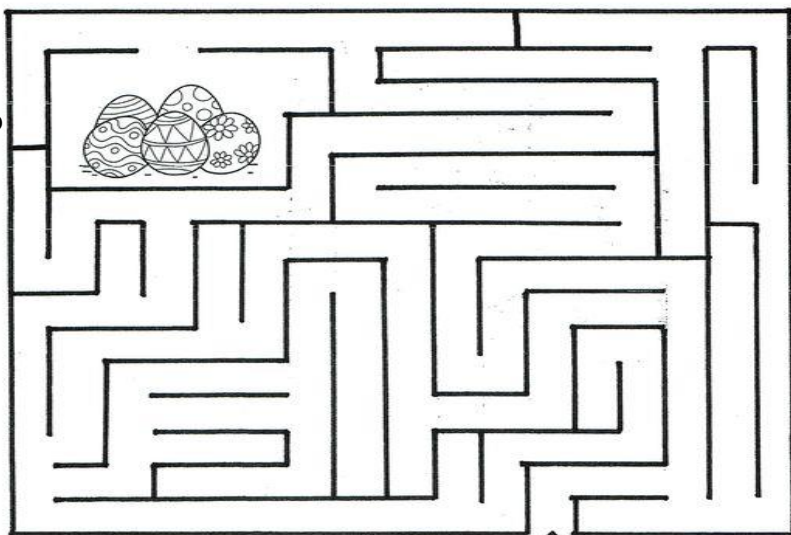
11. Rusko

Rusové si ve svých kostelích nechávají vajíčka požehnat a konzumují je k velikonočnímu obědu. Skořápky rozbíjejí hřebíky, aby si připomněli utrpení Ježíše. Po obdarování vejci se třikrát políbí, na důkaz přátelství a dobré vůle.

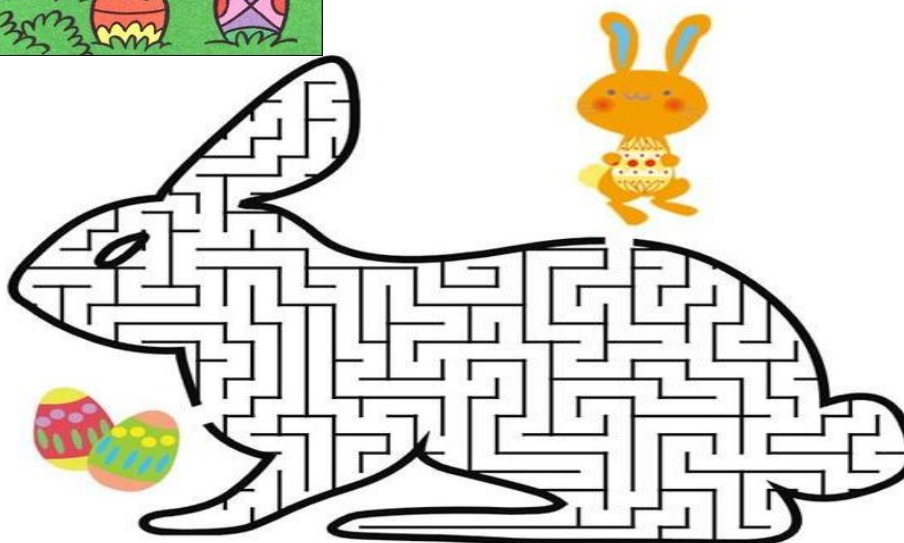
12. Filipíny

Na Filipínách dodržují neobyčejnou tradici. Někteří věřící zde podstupují po vzoru Ježíše Krista křížovou cestu. Na hlavách mají nasazené trnové koruny a na závěr se nechávají přibít na kříž. Katolická církev tento rituál kritizuje.

Pomůžteš zajíčkům
najít cestu k vajíčkům?

Ztratila se mi dvě
malovaná vajíčka.
Prosím, ukážeš mi
k nim cestu?

KVÍZ

1. Co je šmigrust?

- a) velikonoční pokrm
- b) technika barvení vajíček
- c) krajský název pro pomlázku

2. Co se nemá dělat na Škaredou středu?

- a) nemá se zpívat, aby člověk nepřišel ohlas
- b) nemá se škaredit, aby to člověku nezůstalo
- c) nemá se smát, aby potom celý rok neplakal

3. Co je to paškál?

- a) velká kostelní svíce
- b) druh zdobené kraslice
- c) velikonoční pokrm

4. Na který den „odlétají zvony do Říma“?

- a) Bílá sobota
- b) Zelený čtvrtek
- c) Škaredá středa

5. Co jsou velikonoční vigilie?

- a) jiný název pro koledování
- b) proutí, ze kterého se dělá pomlázka
- c) noční bohoslužba z soboty na neděli

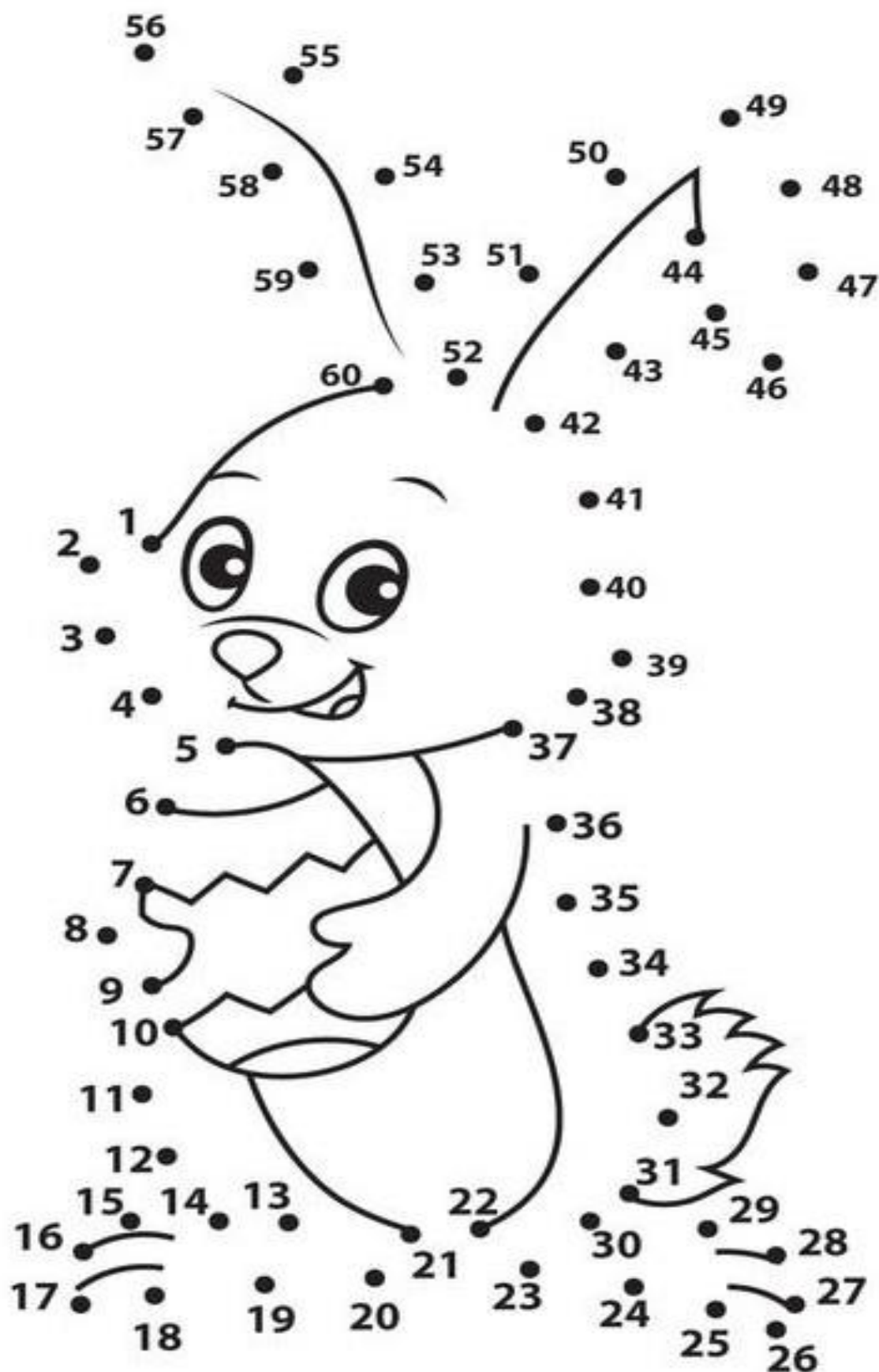
6. Kdo nebo co je řehtačka?

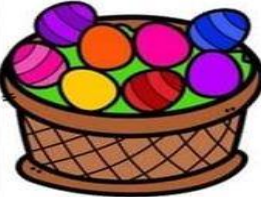
- a) dřevěný nástroj, vydávající drnčivý zvuk
- b) název pro pomlázku, která není ozdobena mašlemi
- c) pojmenování osoby, která se hlasitě směje

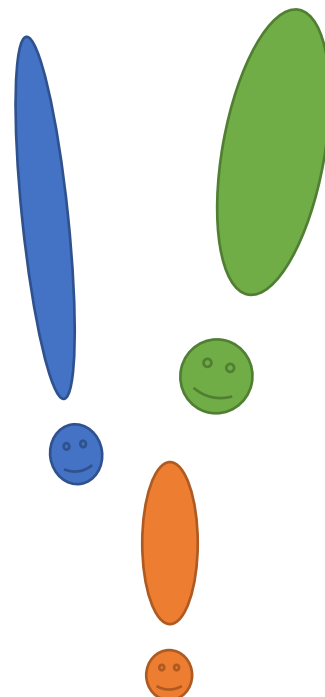
Správné odpovědi najdeš na zadní straně.

Vrtá ti hlavou, co je to za obrázek? Tak pospojuj čísla, jak jdou za sebou, a uvidíš!

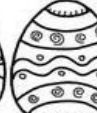

	10 7 9		4 3 5
	0 1 8		4 5 3
	6 9 8		4 2 3
	6 4 5		4 3 2

**Zakroužkuj
správný počet
vajíček
v košíčku.**

**Dokážeš vybarvit
správný
počet vajíček
podle čísel?**

4						
						2
6						
						1
5						
						3

Vybarvi si obrázek podle své fantazie

Vyškrtej slova v osmisměrce a objev, co se v ní skrývá ☺

B	A	R	O	B	M	A	R	B
E	C	A	N	I	B	M	O	K
E	S	Á	D	L	O	O	R	O
K	O	K	O	S	Ý	R	O	R
Á	K	L	O	A	K	A	N	O
A	H	R	S	R	Í	P	A	P
A	P	Í	L	Á	T	A	T	T
E	D	Á	R	A	M	A	K	E
K	K	Í	N	Č	E	L	Á	V

aroma, brambora, eskorta, kamarád, kloaka, kokos, kombinace,
koroptev, látat, lípa, máslo, papír, rorýs, sádlo, srha, válečník

Hádanky

Slepička je snese, zajíček donese, pohladí vaše srdíčka...Co je to?

Co je to, má to zuby, ale nic nejí?

Kdo se dívá do zahrady? Kdo tě hřeje u vody? Kdo tě hlídá s kamarády?
Zlatá koule z oblohy

Kdopak jsi, kytičko, že jsi tak maličká? Uprostřed máš sluníčko, okolo
běličká.

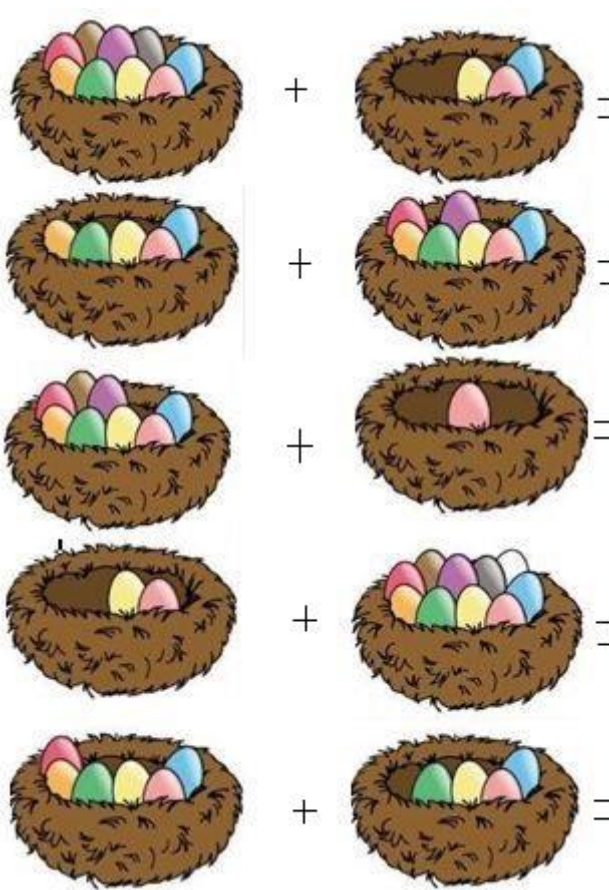
Sedí panna ve světnici, vlasy má až na ulici.

Chodí v koruně, král není, nosí ostruhy, rytíř není, má šavli, husar není,
k ránu budívá, ponocný není.

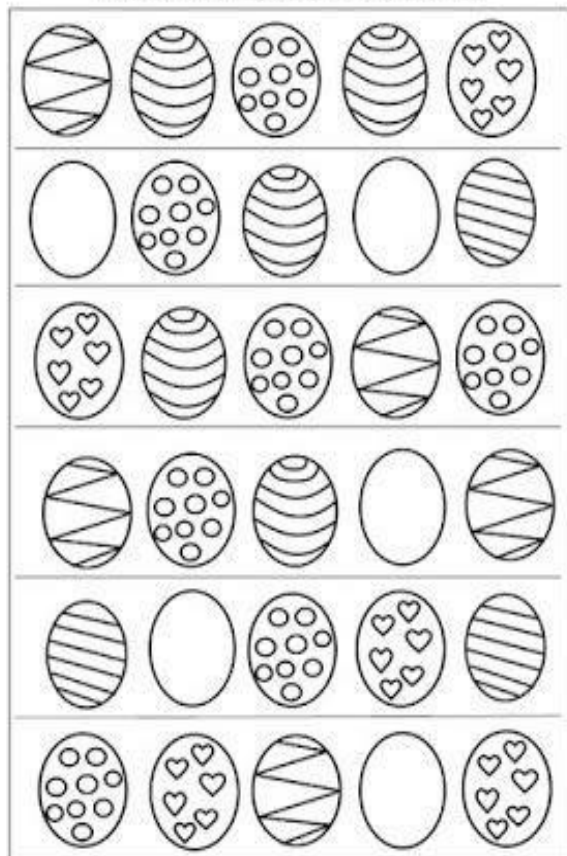
Správné odpovědi najdeš na zadní straně.

ÚKOLNÍČEK

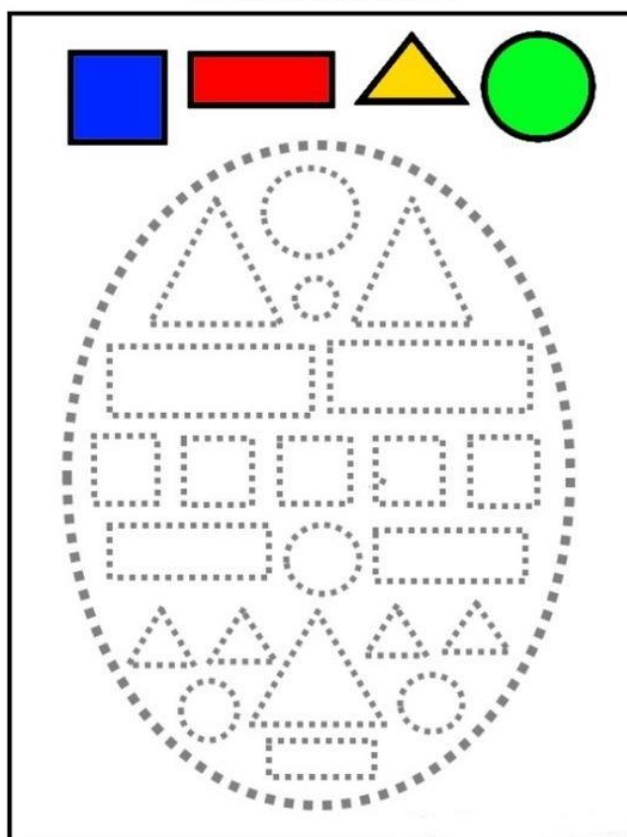
JARNÍ HLEDACÍ HRA

NAJDI DVĚ STEJNÁ VAJÍČKA

OBTÁHNI A VYBARVI

Víte, že...

Případne-li úplněk na 21. březen, a tímto dnem je sobota, je neděle 22. března nedělí Velikonoční. Je to nejranější datum, na které může Velikonoční neděle připadnout.

Více v knize
Velikonoce

Beránek byl podle Bible obřadním pokrmem Židů před jejich odchodem do Egypta. Jako symbol čisté oběti je beránek předobrazem křesťanských Velikonoc a podobenstvím Spasitele.

Více v knize
Malá encyklopedie Velikonoc

Přesné tabulky pro určování Velikonoc sestavil v 5. století patriarcha Kyrill, doplnil je římský opat Dionysius Exiguus a později upravil anglosaský mnich Beda Venerabilis, jehož rukopisem se pak řídily všechny církevní instituce.

Termín Velikonoc je pohyblivý a musí se pro každý rok vypočítat. Je tomu tak po celá staletí, protože způsob určení data křesťanských Velikonoc byl stanoven už ve 4. století.

Více v knize
České zvyky a obyčeje

Slovo kraslice je u nás doloženo už ze 14. století, ale jako označení pro zdobené vajíčko se začalo používat až koncem 19. století. Po celá staletí se zdobila výhradně plná vejce, jinak by totiž ztrácela svůj význam a magickou funkci. Teprve po 1. světové válce se objevila i vyfouknutá, dutá vejce.

Víte, že...

K Bílé sobotě patřilo pečení velikonočních mazanců a beránků. Mazanec je u nás nejstarším velikonočním pečivem a původně byl bez cukru.

Na Velký pátek se nemělo pracovat na poli ani uklízet. Vykonávat se směly jsem ty nejnutnější práce a mluvilo se ztišeným hlasem. Neměly se také půjčovat věci z domu, protože by je mohly očarovat čarodějnice, kterým se na Velký pátek přisuzovala zvýšená moc.

Více v knize **Český rok od jara do zimy**

Od konce dvacátého století se zvyk koledování upravuje. Nově se říká, že na koledu chodí dopoledne chlapci s pomlázkou za dívkami a od dvanácti hodin chodí dívky polévat chlapce. Rovněž se říká, že na přestupný rok je koleda obrácená.

Více v knize
**Český rok
včera a dnes**

Vejce je hlavním symbolem Velikonoc, bez barevných vajíček si je ani nedokážeme přestavit. Souvislost vajíček s Velikonocemi se datuje asi od 12. století, kdy se vejce začala svítit v kostelech. A proč zrovna vejce? Jeden důvod je praktický: na jaře je slepice pilně snášejí, a tak se vajíčky nemuselo šetřit při přípravě jídel a při koledě. A druhý důvod symbolický: od pradávna bylo vejce vnímáno jako znamení života a mělo svou úlohu v magických obřadech plodnosti.

Písnička pro radost

Pomlázka

Hudba: Patrik Erlebach

Text: Lenka Jakešová

Svižně

C F G7 C

U ryb - ní - ka vr - ba sto - jí, hol - ky se jí tro - chu bo - jí.

5 C F G7 C

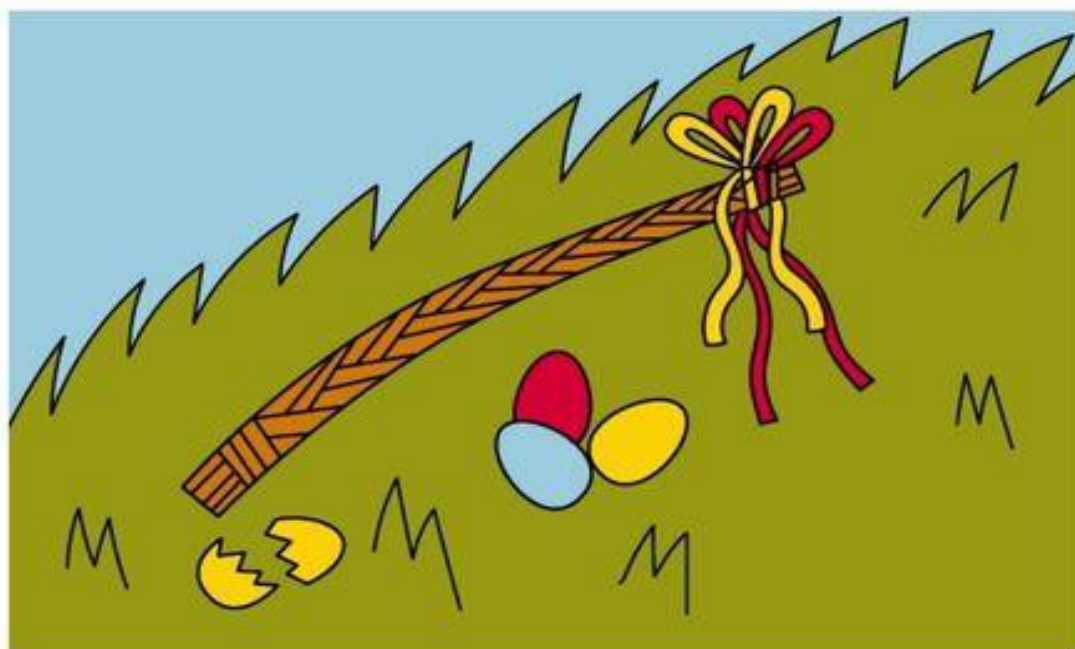
Z prout ků, pent - lí, pro - váz - ku klu - ci ple - tou pom - láz - ku.

9 F C Dmi G7 C

Hol - ky, hol - ky, ne - boj. te se, kaž - dý kluk se na vás tře - se.

13 F C C#dim Dmi G7 C G C

Na o - kýn - ko buch, buch, buch, pak na za - dek šup, šup, šup.

VÁZIČKY Z VAJÍČEK

CO BUDEŠ POTŘEBOVAT:

vyfouknutá vajíčka,
barevné papíry,
čtvrtka tužšího papíru,
lepidlo a nůžky

1. Napřed si připrav vyfouknutá vajíčka. Na jednom konci je špičkou nůžek nebo pilníčkem naklepni a vytvoř malou díрку. Tu potom opatrně, aby skořápka nepraskla, zvětšuj, až bude mít průměr nejméně jeden a půl centimetru. Bílek a žloutek pak vylej do připraveného hrníčku.

Brumíkova rada:

Když ti při vyfukování vajíček na malované kraslice vznikne na špičce vajíčka příliš velká dírka, nevyhazuj je, ale vyrob si z něho vázičku podle našeho návodu.

2. Ze čtvrtky tužšího papíru si ustříhni asi pět centimetrů široký proužek. Potom ho stoč do kruhu, který bude mít obvod o něco menší než vajíčko tak, aby se do něj dalo zasunout asi do jedné třetiny. Přidej k tomu půlcentimetrový kousek ke slepení obou konců a přebytečný konec papíru odstříhni. Oba konce slep tak, aby vznikl kroužek.

3. Jeden z okrajů kroužku potři lepidlem a vlep do něj vajíčko jeho neděravým koncem. Postav kroužek na rovnou podložku a ještě v něm uprav polohu vajíčka tak, aby bylo dokonale svislé. Než budeš s vajíčkem dále manipulovat, nech lepidlo důkladně zaschnout.

Udělej si sám

Brumíkova rada:

Na výrobu váziček můžeš použít také obarvená vejce nebo i malované kraslice.

4. Mezitím si ustříhni asi šest centimetrů široký proužek barevného papíru. Obtoč ho kolem vajíčka a přebytečnou část odstříhni. Jednu jeho delší stranu hustě vedle sebe nastříhej asi do dvou třetin šířky. Pokud jsi šikovný a budeš to chtít udělat jinak, vystříhni těsně vedle sebe úzké klínky, aby vznikl okraj se špičatými proužky. Abys měl všechny proužky stejně dlouhé, vyznač si čarou, kam až budeš proužek nastříhávat.

5. Na nenastříhnutý okraj barevného papíru nanes půlcentimetrový pruh lepidla a přilep ho na vajíčko tak, jak to vidíš na obrázku. Chvilí proužek přidrž rukou a pak nech lepidlo dobře zaschnout. Do váziček vlož některý z drobných jarních kvítků, jako jsou například sněženky nebo petrklíče, a ozdob jimi velikonoční stůl.

Použité zdroje

Textová část:

JANOVEC, Ladislav. *Český rok včera a dnes* 2 vyd. Říčany, 2018. 157 s.

ISBN: 978-80-7567-319-0.

MOTLOVÁ, Milada. *Český rok od jara do zimy*. 1. vyd. Praha : Fortuna Libri, 2010. 323 s.

ISBN: 978-80-7321-522-4.

VAVŘINOVÁ, Valburga. *Malá encyklopedie Velikonoc* 1. vyd. Praha : Libri, 2006. ISBN 80-7277-292-9.

VONDROUŠKOVÁ, Alena, SKOPOVÁ, Kamila. *České zvyky a obyčeje* 1. vyd. Praha: Albatros, 2004, 370 s. ISBN: 80-00-01356-9.

Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/> (velikonoce, svět, zvyky, tradice, hádanky, děti)

Praktická část:

PISZKIEWICZ, Jan. *Brumíkovy Velikonoce*. Pro společnost Opavia připravilo nakladatelství: Jan Piszkiwicz. 45. s.

Obrázková část

Obrázky Omalovánky. [online]. [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <https://www.google.cz/>

Pinterest - celosvětový katalog nápadů [online]. [cit. 2017-05-17]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/>

Správné odpovědi

Tajenka: kraslice

Str. 5: sova (nesouvisí s Velikonocemi), vlajka USA (není to evropský stát), jablko (není to kytko), propiska (není to jídelní potřeba), čepice (nedává se na nohy)

Str. 6: koleda, mazanec, beránek

Str. 7: **R**: sýr, kapr, rada, rasa; **K**: konec, kukačka, kop, lék, loket, kov, pták; **C**: cop, placka, noc, kopec, cukr, klec

Přesmyčky: škaredá, zelený, velký, zmrtvýchvstání, bílá, červené

Kvíz: 1. c, 2. b, 3. a, 4. c, 5. a

Osmisměrka: beránek

Hádanky: kraslice, hřebec, slunce, sedmikráska, mrkev, kohout

Přípravy:

Obsahová úprava: Mgr. Bohdana Drastíková

Formátová úprava a osmisměrka: Mgr. Jana Štěpáníková